

Иван Вазов

Поет

I. Гете

Да, има йощ поезия в света
и има извори за вдъхновение:
не е убило всяка висота
на наший век жестокото съмнение.

Вий казвате ми: всичко овехтя:
природата се туй цъфти, умира;
се туй небе, звезди, гори, цветя –
еднакви, същи от създање мира.

Какво веч може да покърти нас?
Какви по-други чувства и вълнение?
Казало се е всичко до тоз час
и всичко ново се е повторение.

Тоз славей се едната песен пей,
туй слънце – вечно валчесто – досажда,
се тоз човек, кой глупо мре, живей,
се тез сълзи и смях, и глад, и жажда!

Да, всичко в тоя свят бледней, вехтей:
картини, шарове, напеви, мисли.
Поетът нищо ново веч не пей
и господ нищо ново не измисли!

– О, не! Не е изчерпано докрай
ни тайните на таз природа свята,
ни тоз живот – ужасен пъкъл, рай,
ни гълбините всички на душата:

цял свят, от таз вселена по-широк,
се крие йоще тайнствен във гърди ни:
ний ровим го – той става по-дълбок,
ний светнем му – по-тъмен ни се чини...

И дор умът не може да открий
на битието тайните закони,
и погледът се мъчи да пробий
завесата на други небосклони,

дор естеството има свой език
и на душата да говори може,
и всяка песен, звук и стон, и вик
вълнува нас и мъчи, и тревожи;

дор има тук *любов* и *красота*,
и сълзи, нивга що се не изливат,
и мъки без название на света,
и гърди, тайно що горят, изстиват;

дор нашта мисъл тича надалеч
и няма бряг на нашето мечтанье,
поети може и да няма веч –
поезията вечно ще остане.

II. Виктор Хюго

Небето

Аз нямам ни предел, ни бряг, ни край,
и името ми хаос казват,
мечти крилати мене не изгазват
и дъното ми господ само знай.

Милйони светове се гонят в мене,
кат духнат прах, като развеян сняг;
Алдебаран е искра, Арктур – зрак,
изгубен, мътен, като сновиденъе.

Аз вечността в пределите си смящам
и никой глас не буди синий ми ефир,
и вечен мир е в моя тайнствен шир,
и бурите си другаде ги пращам.

Как ти си нищо, о земя, пред мен! –
по-ситна от най-ситния ми пясък –
как жалка си със твоя шум и врясък,
със твоята зима, лято, нощ и ден!

Кой тласна те за смях в простора ясни
и рече: „Бръмкай в общия покой!“
И пусна в теб беда невидим рой,
неволи, болки, бедствия ужасни?

Ти нямаш смисъл тука на света,
твой дял са страстите, войните, морът,
грехът, нищожеството и позорът
и мракът и смъртта!...

Земята
И любовта!

III. Байрон

Навръх планината замислен стоях.
Над мене бе господ – полята под мене,
полята със техния пушек и прах,
човеците с своите борби и шуменье.

И знаях, че нейде там долу безброй
герои бръмчаха и правеха бой,
души развратени, до тинята слезли,
и съвести кални, на продан излезли...

Аз знаях, че много нещастни гърди
изгниваха тайно от яд и вражди,
че глухата завист, че страшното мщенье
приготвяха своите стрели и за мене.

Прощавам ви! – рекох към оня прах, дим,
що крийше врази ми в полето дълбоко, –
прощавам ви, братя, дордето стоим –
вий толкова ниско, аз толкоз високо!

IV. Шилер

Кога поетът всичко изгребе
из тайните на свойто сърце страдно
и геният мъртвей под челото му блядно,
той проси мощ от синьото небе.

Кога поетът храбро загребе
на битието в бурите сърдити
и члунът му се бий с ношта и канарите,
той фърля взор към синьото небе.

Кога земята всичко погребе
за него: слава, радост, упование,
и място тука веч за него не остане:
той дири кът във синьото небе.

V. Алфред де Мюсе

Сърце, сърце, кипяща бездна
от страсти, бунтове и плам,
демон, защо в гърди ни влезна?
Защо отне покоя нам?

Защо бълнуваш непрестанно?
Защо се свиваш и дробииш?
Ту мъртво си, ту стенеш странно,
ту леденееш, ту гориш.

На всеки миг, на всяка стъпка
в гърди ни екне твоя глас,
всяк удар твой и скок, и тръпка
е грижа, страх ил бол, ил страст.

Сърце, сърце, дълбока бездна,
кой твойте тайни е узнал?
Кой ум вникна, кой поглед влезна
в неизходимий твой дедал?

Морето има своята матка,
небето – и то има свод!
Но ти – ти нямаш дъно, смятка,
ни път, ни край, нито изход.

Ти гатанка си вечно тайна –
ту бяс, ту вик, ту звяр, ту стон,
едно в вселената безкрайна
не знаеш никакъв закон.

Сега си лед, след малко – пламен,
заспя ли аз – ти ставаш, бдиш,
когато кажа: ще съм камен! –
ти като вощък се топиш.

Духът блуждай, умът се лъже,
ти не се мамиш никой път,
сънят не може да те свръже –
не може нищо на светът!

Ти люшкаш се, пъhtiш, лудуваш –
звяр без юзда, море без мир, –
дене копнейш, ноще бълнуваш
за някой разстрошен кумир...

Сърце, сърце, реви в гърди ми!
Аз теб съм жертва – ти мен роб,
и ти, и аз ще да заспиме,
кога заспиме в мрачния гроб.

VI. Хайне

Престана буря ношна.
С разтупано сърце
изскокнах във да видя
ляствичето гнездце.

То беше строполено,
с развеян, пръснат пух,
а двете лястовички,
че цвъркаха, ги чух.

Недейте плака, мили,
над вашата беда,
гнездо си ново свийте –
хай, дайте си труда!

Недейте се отчайва,
сдобийте малко дух:
в полето още има
и сламчици, и пух;

че всичко е възможно
и лесно на света,
дордето бъде жива
в гърдите любовта.

VII. Леопарди

Защо за скръб, горчевини
поета, боже, си орисал?
Защо го ти обремени
със твоята висока мисъл?

Защо си го без жал проквел
с гладът дело да има често
и кат на гордият орел
не си му дал в небето место?

Защо си го осъдил тук
да има гърди за страданье,
да бъде стон, да бъде звук,
да бъде цял едно риданье?

Защо си го направил ти
твар зарад битки и за лира:
от крехко стъкло – да кънти,
от стомана – да се опира?

Защо един за всички той
да чувствува, да бди, да плаче,
да няма отдих, ни покой
и вечно някой кръст да влачи?

Защо за капка слава той
да дига ураган от злоба
и за дарът случаен твой
да го преследват и зад гроба?

Пловдив, 1882

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Мартин Митов

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4838>]